

Ernek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvennyolcadik évfolyam.

24. szám.

Debrecen, 1928 június 16.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

A magyar protestantizmus hajdan és ma.

1927 szeptember havában folyt le Budapesten a „Református és Presbiteri Egyházak Világszövetségé”-nek kongresszusa. „Budapestben? Hát vannak ott protestáns hittestvérek, hogy Ön és társai erre az útra rászánták magukat?”

Igenis, vannak. Vannak Magyarországon protestánsok, mégpedig sokan. Befolyásuk egyenesen tekintélyes. Teljes bizonyosságot szerezünk erről meglátogatásuk alkalmával. A háború előtt az ország lakosságának negyedét tették ki, azaz ötmillió lelket. A régi magyar területeknek románok, csehek, szerbek stb. közötti felosztása következtében nincsenek ugyan annyian a mai Magyarországon, de igen fontos szerepet töltenek be ennek dacára is. A kormányzó, Horthy admirális, a miniszterelnök, Bethlen gróf s még más két miniszter protestáns. Meglátogattuk a kálvinista Rómának nevezett Debrecen városát, ahol 100,000 lakosból 70,000 protestáns. Résztvettünk Budapest legnagyobb termében az ország minden részéből összegyűlt 2000 presbiter tanácskozásain, hitépítő előadásain. Ami pedig legérdekesebb számunkra, a református egyház tagjai számára, ez az, hogy a magyarok, bármilyen nagy távolság választja is el őket tőlünk, bár igen különbözők is szokásaik, más is nemzetük története, mégis ugyanazon egyház, ugyanazon hit, ugyanazon egyházszervezet tagjai s ők is jogot formálnak vallási reformjuk közös alapjaira, ugyanezen tradíciókra, ugyanazon meszterre, a francia Kálvin Jánosra.

*

De milyen is a magyarság vallásos életének története, miként jutott el fiainak egy jórésze az evangéliumi hitre s lett lélek szerinti testvérünk a nagy keresztyén családban? E nép, mint mondják, Ázsia belsejéből jött, Délázsia steppéin át s időszámításunk IX. századában telepedett meg, Árpád vezérlete alatt, a Duna gazdag síkságán. E, talán mongol ere-

detű nép oly nyelven beszél, mely nem hasonlít, nincs rokonságban Európa egyik népének nyelvével sem, a finnnek kivételével. Egy századdal később, az ezredik év táján, nagy királya, István alatt felvette a keresztyénséget és azóta, nem szabad felednünk, a keresztyénség előretolt védőbástyájává lett e nép; szilárd, éber őrszem kelet útvonalán a támadó izlammal szemben. Különösen 1526-ban hozott óriási áldozatot Magyarország, midőn a mohácsi síkon elvesztette királyával együtt nemzete színe-virágát, hogy megállítsa a Nagy Szolimán vezetése alatt előretörő török áradatot.

Előbb Németországból, mindjárt a XVI. század elején, jött ez országot fénybeborító világosság. Ez időben, 1518--1521 között, jelentek meg Luther előiratai. A Németországból Magyarországra jövő kereskedők elhozták ez iratokat is holmijaik között s elterjesztették az országban. A városokban levő németajkú tanárok is hívei lettek a reformációnak az azzal való megismerkedés után s terjesztették az új eszméket. Nemsokára egész sereg tudós s ifjú sietett Wittenbergbe, hol magukba szívták Luther s barátja, Melanchton, tanait. „A reformáció — mondja egyik történészünk — lassan ment végbe, minden nagyobb harc s feltűnés nélkül. Az evangélium nem zúgó patak módjára terjedt, mint azokon a helyeken, hol Luther, Knox, vagy Farel prédikáltak. A papok lassanként mindjobban az evangélium szerint kezdtek prédikálni; észrevétlenül megváltoztatták az egyházi szokásokat, szertartásokat, eltávolították a képeket; eltörölték a misét; a gyülekezetek pedig követték őket, ha ugyan meg nem előzték.”

Azonban nemcsak a nép, a jobbagység körében hódítottak az új eszmék, a főurak a föld birtokosai, a „mágnások” is kedveztek nekik. Volt idő, mint Franciaországban is, midőn a nemesség csaknem kivétel nélkül híve lett a reformációnak s a főurak közül csupán három család maradt katolikus. Ezen áttérések igen nagy segítségére voltak a fejlődő reformációnak, mivel a gazdag mágnások pártolták a segítségre szorulókat; iskolákat álli-

tottak, hol az új tant tanították a tanítók; nyomdákat állítottak a Biblia s a protestáns iratok terjesztésére.

*
 Ám a nyugodt napok nem tartottak sokáig. A katolikus egyház, melyet meglepett a gyors hódítás, elhatározta, hogy a világi hatalom segítségével kiirtja az eretnekséget... Előbb a reformációt tiltó rendeletek jöttek, majd a reformatori iratok elkobzása, templomok lerombolása, lelkészek száműzése, börtönzése, sőt elevenen elégetése. A XVII. században, midőn a pápai hatalommal szövetkezett Ausztria az egész Magyarország felett úrrá lett, még rosszabbá vált a helyzet. Egész jezsuita sereg özönlött el az országot és Pázmány bíboros — e protestánsból lett katolikus — vezetése alatt minden lehető eszközzel arra törekedett (rábeszélés, adományok, erőszak által), hogy az evangélium szolgálatától eltávolítsa a lelkeket s rombadöntse a vallásos reform előző században épített nagyszerű alkotmányát. A gyermekeket elragadták a szülőktől s zárdákba csukták, a protestáns istentiszteletet teljesen lehetetlenné tették s 30 lelkészt Nápolyba hurcoltak spanyol gályákra, ahonnan néhány évvel később csak de Ruyter admirális szabadította ki őket. Sajnos, hogy a római katolicizmus a világi hatalommal karöltve tett erőfeszítéseit nagy siker koronázta s ugyanazon időben, midőn Franciaországban is sikerült elszakítani a vezető főnemességet a protestantizmustól, e rend Magyarországon is visszapártolt a kath. egyházba az ígéretek és kézzelfogható előnyök hatása alatt.

*
 Mindezek ellenére is, mint Franciaországban, úgy itt sem aratott teljes diadalt az evangéliumi hit ellenségeinek serege. Megmaradt, mint „Izraelben a 7000, mely nem hajtott térdet a bálványok előtt.” Magyarországon, amint mondtuk, több millió ilyen ember volt. Különös dolog ugyan, de igaz, hogy a protestánsok nem remélt támogatást találtak a török basáknál, a Szolimán győzelme következtében az ország középső része felett uralkodó törököknél. Ezek a katolikus képtiszteleten felháborodva, nem egyszer oltalmazták, védelmezték az evangélium híveit üldözőikkel szemben.

Az üldözések másik, örvendetes következménye az volt, hogy a magyarokat az addig nem ismert teljes reformációra vezette. Több, hazájából elűdözött lelkész Svájcba költözött s ott megismerte a helvét reformátorok, főleg Kálvin tanításait. Visszaköltözhetvén hazájukba, e hitet juttatták a lutheránizmus pozícióiba, mely ezen időben a katolikus egyház számos tradícióját megőrizte. Így az ország közepén elhelyezett tősgyökeres magyar faj a kálvinizmushoz csatlakozott s hű is maradt hozzá mindmáig.

Végső elemzésben éppen ez a magyar református egyház jellemző vonása. Ez egyház ugyanis lényege szerint magyar. Nincs benne semmi szűkkeblűség vagy szektárius elem. A reformáció kezdete óta, midőn Dévay Mátyás felemelte hazájában az új hit zászlaját s hogy Méliusz, a mi Kálvinunk tanítványa, meggazdagította egyházát mestere magasztos principiumaival — nem akart soha állam lenni az államban. A magyar reformátusok az egész nemzeti élet evangéliummal való áthatását tűzték ki célul maguk elé, azonosították magukat fajukkal annyira, hogy szinte páratlan a történetben, osztották annak mélyeséges aspirációit, örömeit s együtt szenvedték el kínzó fájdalmait is. A többi egyháznál nagyobb mértékben járultak nemzetük értelmi, erkölcsi erőinek kifejlésztéséhez. Ezt tették azáltal is, hogy Dévay és Sylvesterben ők fixálták a magyar nyelvet s ők hozták létre a népies irodalmat is.

Egyházuk szervezete is elsőrangú. 1881-ben fogadták el a zsinat-presbiteri rendszert s egyházuk fokozatos felsőbb hatóságai ezek: presbiterium, egyházmegye, egyházkerület, egyetemes zsinat. Mindenik egyházmegye élén egy „Senior”, esperes áll; az egyházkerületek élén pedig püspök. Úgy a kálvinista, mint a lutheránus superintendenseket így nevezi az állam a kath. püspökökkel egyenjogúságuk kifejezéséért. A fokozatok mindenikén egy világi kormányzó, „gondnok” áll az egyházi vezető mellett. A tíz évenként összeülő zsinat ülései közötti időben a „konvent”-nek nevezett kormányzótestület intézi az egyház ügyeit.

Ez egyház komolyan szíven viseli az ifjúság gondját. A bel- és külmisszió még nem erős ugyan, de a nevelés és tanítás munkája alapos. A magyar kálvinistáknak háború előtt 2300 elemi iskolájuk volt. Emellett 6 normáliskolájuk (képző), 27 középfokú intézetük, lyceumuk volt 8400 tanulóval, végül 5 akadémiájuk, vagyis theologiai fakultásuk.

*
 Mindez a háború előtt volt. Ma egészen másként van minden s a magyar református egyházakat szomorúan meggyöngítve, megcsontítva kell látnunk. 1919 előtt 2025 parókiájuk volt 1981 lelkésszel, 185 segédlelkésszel. Legerősebb református egyház volt a kontinensen s talán egész Európában, mivel 1920-ban 2.600.000 lelket számlált. Az ágostai hitv. evangélikusoknak 840 egyháza volt 1.340.000 lélek számára. Végül az erdélyi unitárius egyházban 115 parókiára 114.000 lélek esett.

Ma ezen nagy és szép egyházak a trianoni béke következtében darabokra szaggattattak, s azon területekkel együtt, melyen elhelyeztettek, öt különböző hatalom között osztattak szét.

A református egyház 2025 parókiájából elvesztett 1.066-t, az ág. hitv. egyháznak a 770-ből nem maradt csak 286. Az iskolák s lyceumok nagyrészt is elvesztették. Javaikat

pedig csaknem teljesen megsemmisítette részint a bolsevista forradalom, részint az azután következő nagy értékcsökkenés.

Az idegen hatalmak alá jutott reformátusok sorsa még sokkal szomorúbb, sőt létük forog kockán az illető kormányoknak a szabad vallás-gyakorlat és nevelésügy ellen intézett állandó támadásai miatt.

A mi magyar és erdélyi hittestvéreinknek tehát szükségük van a jelen körülmények között az ő nyugati testvéreik minden szimpátiájára. Mint a keresztyénség kezdetei idején Géza fejedelem, később a nagy Szent István király, nyugatról hívták be a kereszt misszionáriusait, és a reformáció hajnalán az államférfiak és egyházi vezetők Wittenberg és Genf felé fordították tekintetüket, úgy ma is, e nehéz időkben, az aggodalom nehéz óráiban — de egyszersmind a reményről is eltelve — napnyugat felé néznek a magyar egyházak, várván a nagy, szabadelvű nemzetektől, a régi és új világ erős református és presbiteri egyházaitól a morális segítséget, lelki megüditést, melyre oly nagy szükségük van. „E segítség — kijelenthetem a mi francia ref. egyházaink nevében — melyet nekik nyújtunk, nem lesz fogyatékos.”

„Ce secours, je crois pouvoir le dire au nom de nos Eglises françaises, ne leur fera pas défaut.”

Ch. Merle d' Aubigné,

a presbiteri világszövetség elnöke.

U. i. Talán nem mindenben felel meg a történelem és statisztika igazságának a cikk minden állítása, azonban örömmel láthatjuk, hogy nagy szeretettel s megértéssel sugallta az új erőre kapó francia protestantizmus legtevékenyebb egyesületének a „La Cause”-nak egyik szemléjében a „L'Action protestante”-ben megjelent ezen ismertetését. A cikkíró egyébként utal a Révész Imre—Ravasz László—Kovács J. István által írt „Hungarian Protestantism” c. műve, mint bővebb, autentikus forrásra.

A fordító: dr. I. E.

A lelkészválasztás gyülekezeti jog.

(Folytatás és vége.)

Közvetlen meghívás. A 12—15. §§-ok arra a lehetőségre állítanak szabályokat, ha a gyülekezet egyértelemmel egy jelölt mellé áll. Ez nagyjából a mostani meghívás útjani választásnak felel meg, azzal a különbséggel mégis, hogy nem aláírások gyűjtésével, ami bizony igen sokszor inkább a korteseknek az ügyességét, mint a valódi közhangulatot mutatja, hanem az egyházmegye küldöttség előtt tett nyilatkozattal kell a meghívandót megjelölni. Az egyházmegyei elnökség, vagy a tőle kinevezett küldöttség — úgyis ott van a gyülekezetben, azonnal konstatálhatja tehát, vajjon csakugyan az egész gyülekezet közhangulata kívánja-e a megnevezett jelöltet lelképásztorul. Nem mutatkoznék azonban célszerűnek, hogy az egyház-

megyei küldöttség vezetésével tartott választógyűlésen minden előkészület nélkül lehessen meghívást ajánlani. Azért a javaslat a meghívás kezdeményezését minden esetben a presbiteriumra bizza, de mégis úgy, hogy nemcsak a presbiterium többségének, hanem a kisebbségének is lehessen egy jelöltet megnevezni olyanul, akit a választók túlnyomó része kíván lelképásztorul s amennyiben ilyen kisebbségi megnevezés is van, a kisebbség jelöltjének meghívására a többség jelöltjének el nem fogadása esetén szintén fel kell tenni a kérdést. Erre azért van szükség, mert tapasztalat bizonyítja, hogy a lelkészválasztás kérdésében a presbiterium nagyobb része teljesen elszakadt a gyülekezet nagy többségétől. Viszont olyan jelöltet, akinek érdekében a presbiterium kebelében egyáltalán hang sem emelkedik, csakugyan nem kívánatos az itt kontemplált megtisztelő formában a gyülekezet lelkészévé tenni.

A közvetlen meghívás kérdésében a javaslat nem kívánja a szavazólapokkal szavazás kissé körülményes és hosszadalmas módjával döntetni el a kérdést, hanem megelégszik azzal, hogy a választás vezetősége megszámlálással konstatalja az ellenzők megszabott számát. Ez lényegben ugyanaz az eljárás, ami most van a szavazás kérése esetén, azzal a különbséggel, hogy most meghatározott számú, tiz, választót kell összeszámlálni, míg a javaslat ezen rendelkezése szerint a névjegyzékbe felvettek egyharmad részét, de legfeljebb ötvenet. Mivel ekként ötven választó a legnagyobb gyülekezetben is megakadályozhatja az állás betöltésének ezt a módját, nagy gyülekezetekben valószínűen csak kivételesen fog előfordulni, kisebb gyülekezetekben azonban nagyon jól beválik azért is, mert az üresedésben lével idejét a minimumra redukálja.

Ha ugyanis nincsenek az ellenzők annyian, amennyit a törvény megszab, már csak arra van szükség, hogy az egyházmegyei bizottság megvizsgálja, vajjon a jelölt egyáltalán választható-e s ha nincs akadály, az állás be van töltve. Az egyházmegyei bizottság olyan határozata ellen, mellyel a gyülekezet jelöltjét megválasztottnak el nem ismeri, a javaslat fellebbezésnek ad helyet az egyházkerületi bizottsághoz annak a biztosítása végett, hogy kétes esetekben esetleges helyi ellenszenv ne érvényesülhessen. Azonkívül azt is rendeli a javaslat, hogy az eredményt ki kell hirdetni a gyülekezet előtt. Ez arra is szolgál, hogy a gyülekezet tagjai részéről emelhető bírói panasz beadásának határideje innen számíttatik.

A választási bizottság. Ha közvetlen meghívásra nincs meg az egyetértés, a javaslat szerint a további választási feladatokat a gyülekezeti választási bizottság teljesíti. Erről a 16—18. §§-ok szólnak. Lehetett volna a gyülekezet elhatározása szerint vagylagosan a presbiteriumot, vagy ilyen külön bizottságot bízni meg, de az esetleg szavazással eldöntendő kér-

dések számát eggyel apasztani célszerűnek látszott s azt a lehetőséget, hogy a presbiterium magában járjon el, kizárni kívánatosnak mutatkozott azért is, mert a javaslat azt kontemplálja, hogy nemcsak a jelöltek kiszemelését, hanem a választást is ez a bizottság teljesítse. Vagyis a bizottsági tagok egyszersmind elektorok. Ezért is nem volna helyes annak a felmerült gondolatnak a megvalósítása, hogy a választási bizottság előre és hosszabb időtartamra szóló megbizással alakíttassék. Ez azt eredményezné, hogy a megüresedendő állásra vágyakozók a kisebb számú elektorok előre megnyerésével a mostaninál még veszedelmesebb visszaélések útján juthatnának a lelkesítő álláshoz. A javaslat azért a bizottság megalakítását csak az üresedés bekövetkezte után, akkor, amikor az egyetértő közvetlen meghívás lehetősége elesett, rendeli. A bizottságnak mindenesetre tagjai a presbiterium tagjai s ezeken kívül a szabadon választott presbíterek kétszeres számával választott tagok. Ezzel egyrészt a presbiterium irányító hatása, másrészt a gyülekezet tagjai többségének érvényesülhetése egyaránt biztosítva van.

A 17. § felsorolja azokat a kellekeket, amelyeket a választási bizottság tagjaitól megkíván. Óhajtandó ugyanis annak a biztosítása, hogy a lelkészválasztás nagyfontosságú feladatának végzésében olyanok járjanak el, akik egyházunknak nem csak forma szerint, hanem szívvlelélekkel tagjai. Több külföldi református egyházi rendtartásban a gyülekezethez tartozáson kívül bizonyos erkölcsi kvalifikáció kívánatik már ahhoz is, hogy valaki egyáltalán egyházközségi választó lehessen. Így a francia egyházi szabályzat körülbelül ugyanazokat a kellekeket kívánja minden választótól, amiket itt csak a választási bizottság tagjaitól kívánánk meg. A bizottság tagjainak kiválasztása a javaslat szerint a presbiterium ajánlatára történik, amelyet, ha kellő számmal szavazást nem kérnek, elfogadottnak kell kijelenteni. A szavazás kérését itt sem határozott számmal állapítja meg a javaslat, hanem a választók számának tíz százalékában s legfeljebb ötvenben.

A 18. § a választási bizottság előzetes tanácskozásainak tárgyáról és rendjéről szól s a bizottság elnökévé a presbiterium elnökségét teszi. Megfontolás tárgya lehetne, hogy nem volna-e helyes a más egyházakban látott példa szerint a bizottságra bízni, hogy maga válassza elnökét, de a konventi bizottság azt találta a mi viszonyaink közt célszerűbbnek, hogy már az előzetes megbeszélések idején is legyen a bizottságnak megfelelő irányítása.

Meghívás a választási bizottságban. A javaslat mindenképpen igyekszik csökkenteni a pártoskodás alkalmát és ezért a gyülekezeti akarat nagyobb mértékű érvényesülésének biztosításával igyekszik előmozdítani azt, hogy a választási bizottság egy jelöltben állapodjék meg. Ha ugyanis egy jelöltet állít a bizottság, ezt

a 21. § szerint éppenúgy csak a választhatóság hiánya miatt tagadhatja meg az egyházi felsőbbség, mint a gyülekezeti közvetlen meghívás esetében. Egyetlen jelöltnek azt kell tekinteni a 19. § szerint, aki ellen a bizottsági tagok tizedrésze, legfeljebb tíz tag, nem kért szavazást, vagy szavazás esetén a 21. § szerint, aki a szavazatok kétharmadrészét megnyerte. Úgyszintén a 21. § szerint kivételesen azt is, aki ugyan a szavazatoknak kétharmadrészét nem kapta meg, de felénél többet kapott, ha az egyházmegyei bizottság javaslatára az egyházkerületi bizottság a gyülekezet érdekében így látja jónak. Ennek a rendelkezésnek az a célja, hogy a választási bizottság csak olyan jelöltet választhasson meg az egyházi felsőbbség előzetes hozzájárulása nélkül, aki mellett valóban erőteljesen mutatkozik a közhangulat. A kétharmadnál kisebb többség esetén épp azért csak akkor adja meg a kívánt jelölt ezen egyszerűbb megválasztásának lehetőségét, ha azt az egyházi felsőbbség is kívánatosnak látja.

Választás több jelölt közül. A 22—27. §-ok arról az esetről rendelkeznek, ha a választó bizottság nem hozott egy jelölt mellett határozatot. Ebben az esetben jön elő nagy mértékkel az egyházi felsőség irányító beleszólása. A javaslat elgondolása szerint ugyanis ha a gyülekezetben nincs pártoskodás, engedni kell a gyülekezeti kívánságnak. Mihelyt azonban a pártoskodás elkerülhetetlen, azonnal át kell venni a vezető szerepet az egyházi felsőbbségnek, és pedig annál nagyobb mértékben, mennél nagyobb a gyülekezeti tagoknak pártokra osztása. Ezért itt már nemcsak a szóbahozottak választhatóságának megvizsgálása a lelkész-elhelyező bizottságok feladata, hanem jelöltek ajánlása is, és a bármelyfokon ajánlottaknak végleges jelölése. Mennél kevesebb a gyülekezeti jelöltek száma, annál kevesebb egyént ajánlhatnak a felsőbbek, s mennél többfelé oszlik a gyülekezet, annál inkább megvan a lehetőség arra, hogy a gyülekezeti tagok ajánlottai nem, vagy nem jó helyen kerülnek be a jelöltek közé. Ez figyelmeztetés is lesz a gyülekezetnek arra, hogy apró töredékek ne akarják a választás nyugodt lefolyását zavarni.

A javaslat az ajánlásban nagyobb szerepet ad az egyházmegyei bizottságnak, mint az egyházkerületinek, viszont a végleges jelölés teljesítésében az utolsó szót az egyházkerületi bizottságnak adja. Amott bizonyára közvetlenebbül ismerik a szóbahozható egyéneket, itt ellenben több a biztosíték arra, hogy pártoskodás ok nélküli kedvezés vagy ellenszenv gyanúja kiküszöböltesse. A választási bizottság csak az egyházkerületi bizottság jelöltjei közül választhat, de hogy a gyülekezeti kívánság kellőképpen figyelembe vétessék, azt biztosítja az a rendelkezés, mely szerint olyat, aki a választási bizottság ajánlásában a szavazatoknak legalább harmadrészét megkapta, törvényes ok nélkül nem lehet a jelöltek közül kihagyni.

A választás eredményének megállapításánál a 27. § két új rendelkezést tartalmaz. Egyik, hogy nemcsak azt kell megválasztottnak kijelenteni, aki a szavazatok felénél többet kapott, hanem azt is, aki a szavazatoknak éppen felét kapta, feltéve, hogy előbbre volt jelölve, mint az, vagy azok, akik a szavazatok másik felét kapták. A másik az, hogy ha pót-választást kell elrendelni, a szűkebb szavazásra nem a két legtöbb szavazatot nyert egyént kell kitűzni, hanem a legtöbb szavazatot nyertet, meg azt, aki a szavazatot nyert egyének közül a legjobban volt jelölve. Mindakét rendelkezés azt igyekszik előmozdítani, hogy a választás eredménye inkább a felsőbbség irányításától, mint a kortések ügyességétől függjön.

A választási bizottság választásának gyülekezeti jóváhagyása. Az indokolás általános részében kifejtettek miatt a választási bizottság határozatát, akár egy jelöltben állapodott meg, akár több jelölt közül választott, a gyülekezet jóváhagyása alá kell bocsátani. Erről a 28—29. §-ok rendelkeznek. Az intenció itt az, hogy a választási bizottság határozatát csak olyan esetben lehessen visszautasítani, ha az a gyülekezeti közhangulattal valóban ellentétben áll. Ezért már szavazást is csak a választók húsz %-ának kívánságára kell elrendelni s a határozat csak akkor tekinthető visszautasítottnak, ha a választók névjegyzékébe felvettek felénél több szavaz ellene.

A határozathozatal módja a választók gyülekezetében. A javaslat 30—34. §§-ai a most fennálló szabályokkal lényegileg egyezően szabályozzák a szavazás rendjét.

A választók gyülekezetének alkotó tagjai cím alatt a 35—36. §-ok azt rendezik, hogy az össze tett egyházközségi alakulatoknál milyen az eljárás. A parochialis körökre oszló nagyobb egyházközségekben a javaslat az egyházközségek szabályrendeletbe foglalandó elhatározására bizza, hogy az egész egyházközség választói, vagy csak a parochialis körhöz tartozók legyenek-e jogosultak a választásra. Nagyon sok szempont szól ugyan amellett, hogy a lelkészi állás betöltésénél mindegyik parochialis körnek a kívánsága érvényesüljön, azonban a feladatok egy részének végzésére a parochialis körnek ma még nincs meg a törvényszerint szükségképpen szerve, és ezért kellett a kérdés rendezését szabályrendeletre bízni, amelyet azonban a javaslat szerint minden esetben jóvá kell hagyatni az egyházkerületi közgyűléssel is.

A gyülekezet és jelölt érintkezése cím alatt a 37. § lényegileg a most fennálló szabályt tartja fenn. Ez alatt a cím alatt lehetne szó esetleg a próbaszónoklás és egyáltalán a jelöltnek a gyülekezetben megjelenése tekintetében szabályalkotása. A konventi bizottság azonban azt az álláspontot foglalta el, hogy ez a bemutatkozás a lelkészi tekintélynek csak rovására eshetnék, és azért mellőzendő.

A választás jogának átszállása a 38. § sze-

rint olyankor történik meg, amidőn a gyülekezet nem akar határozni, vagy a választás lehetőségét meghiusítja. Ilyen esetben most az egyházmegyei közgyűlés választ, a javaslat rendszere azonban azt hozza magával, hogy itt is a lelkész-elhelyező bizottságok járjanak el. A 39. § alkalmat kíván adni arra, hogy a gyülekezet, ha renitenciájával felhagy, jogát visszanyerhesse.

A választás költsége tekintetében a 40. § a mostani tövénnyel egyezően rendelkezik.

Az állás elfoglalásáról szóló 41—44. §§-okban sincs a mostani szabályoktól számottevő eltérés, mindössze az, hogy a lelkész, a választás és költözködés költségeit részben megtéríteni tartozik az egyháznak akkor is, ha három évet nem töltött el a helyén és ez a megtérítési kötelezettség feltétlen. A szabály azt akarja előmozdítani, hogy a felesleges lelkészváltozások lehetőleg kerültesse.

A szabálytalan választás címe alatt a 45. § lényegében a mostani szabállyal egyezik, a javaslat választási rendjéből folyó változásokkal.

Panasz a bírósághoz a 46—49. §§-ok szerint a lelkészi állás bármely módon betöltése esetén lehet. A panaszttevők számát a 46. § a választók tizedrészében, de öt és húsz között, limitálja. Az érvénytelenség okait a 47. § megszorítja. Itt különösen meg kell említeni, hogy az eddigi szolgálati helyén egy évet ki nem töltött lelkész megválasztása a javaslat szerint vitathatatlanul érvénytelen s hogy a lelkészválasztás bármely mozzanatának politikai pártszervezetben előkészítése szintén az érvénytelenségi okok közé van sorolva.

A missziói lelkészi állások betöltése cím alatt az 50—52. §§-ok rövidebbre fogottan a mostani szabályokat tartalmazzák, azzal a javaslat szelleméből következő változással, hogy pályázat itt sincs, hanem az esperesek részéről tett ajánlás.

A katonai és intézeti lelkészi állások közül a katonai lelkészekre vonatkozóan a javaslat 53. §-a csak annyit mond, hogy ezekről külön szabályzat szól, mert az Egyetemes Konvent határozata szerint ebben a tárgyban külön javaslat megy a Zsinat elé. Az intézeti lelkészi állások betöltésénél pedig az 54. § azt kívánja biztosítani, hogy az illetékes püspök kifogása esetén senkit se lehessen kinevezni.

A vallástani lelkészekre a mostani szabály marad az 55. §-ban, annak a hangsúlyozásával, hogy a nem rendszeresített álláson működő hitoktatók nem számítanak ezek közé, hanem a segédlelkészekre vonatkozó szabályok alá esnek.

A segéd- és helyettes lelkészek alkalmazása tekintetében az 56—62. §§-ok semmi újat sem tartalmaznak annak a kifejezett kimondásán kívül, hogy a segédlelkész szolgálati helyét a püspök jelöli ki. Ezt minden félreértés kikerülése végett célszerű így kimondani.

A kegyeleti időről szóló rendelkezés tulaj-

donképpen nem tartozik ennek a törvénynek a keretébe. Mivel azonban a mostani II. törvényeikk erről is szól, a vonatkozó rendelkezések ide is felvételtek, azonban erről célszerűbb lesz külön törvényt alkotni.

Halottaink

Farkas Győző

a debreceni evangélikus egyház lelkipásztora, folyó hó 9-ikén, vérmérgezés következtében, többnapos kínos szenvedés után az Úrban elhunyt. Mindössze 36 évet élt s megelőző budai lelkész-kedés után 6 évig volt a kicsiny debreceni testvéregyház pásztorja; de e nagyon rövid élet- és munkaidő alatt is a csonkamagyarhoni agostai hitvallású lelkipásztori kar egyik legnagyobb értékének bizonyult. Páratlanul tevékeny ember volt, aki minden ambícióját és energiáját rátette arra, hogy a nagyon elhanyagolt állapotban talált debreceni lutheránus gyülekezetet lelkileg és anyagilag fölvirágoztassa s ez rövid idő alatt teljes mértékben sikerült is a fáradhatatlan embernek. Pásztori odaadásával és rendkívüli egyéni kedvességével elérte azt, hogy gyülekezetének jóformán minden családjában otthonossá lett s a kis egyház minden számottevő tagja egyúttal hűséges munkatársa is lett a határtalanul szeretett és becsült fiatal pásztornak. A legjobb úton volt oda, hogy nyáját igazi evangéliumi mintagyülekezetté tegye s hirtelen halálával ki sem fejezhető veszteséget, űrt, gyászt és siralmat hagyott abban maga után. De mindebben fájó testvéri szívvel osztoznak a debreceni reformátusok is, akiknek pásztoraival a legbensőbb és legszorosabb kollégialitás, egész gyülekezetével pedig a legőszintébb evangéliumi testvériség számtalanszor mindkét oldalról megbizonyított szálai kapcsolták össze az elköltözöttet. Mindig csak építő, ellentéteket sohasem feszegető buzgó pásztorokodásáért, concilians, derűs egyéniségéért és modoráért, a hazafias Szepesség hű fiához illő izzó magyarságáért Debrecen egész társadalmában mondhatni páratlan közbecsülésnek örvendett s talán nincs még egy debreceni szereplő közéleti ember, akiről oly mértékben, mint őrá, el lehetne majd mondani a sirjánál, hogy csak barátai és csak tisztelői voltak, ellenségei nem. Egyháza országos viszonylatban is nagyra értékeltetését sok jó munkára felhasználta, amire egyéb jótulajdonosságai mellett értékes és nagyszámú külföldi tapasztalatainál és összeköttetéseinél fogva is rászolgált. Áldás emlékére s a Szentlélek Isten vigasztalása teljes mértékben töltessék ki az egyetlen gyermekét sirató özvegy édesanya s a hű pásztorát egyetlen családként sirató nyáj megtépett és megtört szívére. ri.

Különfélék

A Tisza István Tudományegyetem június 8-án tartotta tanévzáró ünnepélyét. A Nagytantermében d. e. 10 órakor évzáró istentisztelet volt, amelyen Csikesz Sándor hittudomány-kari tanár hirdette az igét. Az évzáró közgyűlés d. e. 11 órakor a Kollégium dísztermében folyt le. A kántus éneke után dr. Verzár Frigyes rektor tartotta meg beszámolóját. Dr. Huzella Tivadar orvostudományi prodekan „Az organizmus és a mechanizmus” címmel értekezett. A Kántus éneke után a pályadíjat nyertek megjutalmazása következett. A hittudományi karon jutalomban részesült 7, a jogi karon 5, orvostudományi karon 12, a bölcsészeti karon 8 hallgató. A záró közgyűlés kiemelkedő pontja volt a három legidősebb egyetemi tanár: Kenézy Gyula, Pokoly József és Szontagh Félix arcképének a leleplezése. A szépen sikerült záróünnepélyt a Kántus énekszáma rekesztette be.

Dr. Kállay Kálmán lelkészképzőintézeti tanárt a hittudományi kar egyhangú ajánlással terjesztette fel a kultuszminiszterhez b. e. Sass Béla öszövétségi tanszékére kinevezés céljából.

Lelkészmeghívás. Az alsóváradai református egyház Veress László bori-i lelkészt hívta meg pásztorául.

A debreceni református egyház Hegymegi Kiss Áron püspök emlékeztetése június 17-én, halála 20 éves fordulójára alkalmából, emlékünnepélyt rendez a sirjánál, a Kossuth uccai temetőben.

Az egyetem új dékánjaiul az 1928—29. évre a hittudományi karon Kiss Ferenc, az orvosi karon dr. Wodetzky József, a jogi karon dr. Kovács Andor, a bölcsészeti karon pedig Rugonfalvy Kiss István választott meg.

Lelkészcseréltetés. A szigetfalui gyülekezet Bodnár László nagytárnai lelkészt egyhangú meghívással pásztorául választotta.

Az országos magyar református theologus ifjúság június 21—23. napjain tartja ezévi konferenciáját Debrecenben. Reggel 8 órakor istentisztelet lesz az oratóriumban. Délután és délután előadások tartanak, a szabad időben pedig megtekintik a résztvevők Debrecen nevezetességeit, így a kollégiumi nagykönyvtárt és múzeumot, templomokat, egyetemet, Népházat, siketnéma-intézetet, református főgimnáziumot. 23-án, d. u. 5 órakor lesz a theologus ifjúság közgyűlése. Jelentkezési díj 1 pengő. Elszállásolás és étkezés a Kollégium egyetemi internátusában.

A kollégiumi Kántus június 13-án, d. u. 2 órakor tartotta záró közgyűlését Szigethy Gyula főiskolai énektanár elnöklése alatt az énekesteremben. Nagygyörgy Sándor Kántusjegyző ismertette a Kántus elmúlt évének történetét. Így a Kántus szerepelt 57 alkalommal s 18 temetésen vett részt, évi bevétel 3571 P volt, amely nagyrésztben a szorgalmas tagok

jutalmazására fordítottatott. A záró közgyűlés a régi diáknóta: „Ballag már a vén diák” eléneklésével ért véget.

A debreceni unitárius egyház június 7-én avatta fel új imaházát. A szép ünnepségen részt vettek dr. Baltazár Dezső püspök, a lelkes kar tagjai, a vármegye, város, valamint a többi felekezetek képviselői. Az igét ez alkalommal Józán Miklós püspökhelyettes hirdette.

A debreceni egyetem „Verbőczy” bajtársi egyesülete június 9-én tartotta zászlóavatási ünnepségét. 9 órakor istentisztelet volt a Nagytemplomban, ahol dr. Baltazár Dezső püspök mondott imát és megáldotta a zászlót. 11 órakor a vármegyeháza dísztermében folytatódott az ünnepély, melyen résztvett az Egyetem tanácsa, ünnepi beszédet dr. Kovács Andor jogkari dékán tartott.

A Dóczy leánynevelő-intézet évzáró ünnepélyét június 15-én tartotta a Kossuth uccai templomban. Imádkozott dr. Boér Károly vallásnár. Énekelt a leányközépiskolai és tanító-női vegyeskar.

A Kollégium évzáró ünnepsége június 12-én ment végbe. Az ünnepség a Nagytemplomban kezdődött, ahol dr. Erdős Károly lelkész-képző-intézeti igazgató imádkozott. Istentisztelet után a résztvevő közönség az ifjúsággal együtt az oratóriumba vonult, ahol a Kántus énekszáma után Karai Sándor kollégiumi igazgató tartott hatalmas beszédet. Beszámolt a Kollégium állapotról, megemlékezett a különböző segélyforrásokról, — így különösen a Baltazár—amerikai alapról, — melynek segítségével számos szegény tanuló végezheti tanulmányait. Majd a Kollégium hagyományos ősi szellemét tártá az ifjúság elé, valamint kitért beszédében az egyetemi ifjúság mozgalmaira s a moszkvai rémre. Karai Sándor beszéde után dr. Baltazár Dezső püspök intézett üdvözlőszavakat a tanári karhoz és az ifjúsághoz. A város nevében dr. Vargha Elemér tanácsnok mondott köszönetet azért a hatalmas munkáért, melyet a Kollégium a kultúra terén kifejt. A lélekemelő évzáró ünnepély a Szózat hangjai mellett ért véget.

Egyházi értekezlet. A debreceni református egyház az új szervezeti szabályzat szerint a hívekkel való könnyebb érintkezés céljából hét paróchiális körre osztott. Az első egyházi értekezletet dr. Baltazár Dezső püspök tartotta paróchiális körében június 7-én.

Sárrétudvariban a pünköszt ünnepek alkalomával terítették fel először az úrasztalára a 300 pengő értékű úrasztali terítőt, melyet az egyház kebelében működő Leányegylet adományozott az egyháznak. A terítőhöz szükséges csipkét a leányok maguk verték. Az úrasztalához Nagy Ferenc lelkészné Kovács Julia vezetésével testületileg járult az egylet.

A hajdúnánási református egyháznak Szabó Imre és felesége úrasztali kelyhet adományoztak.

A Kossuth uccai paróchiális-kör református Nőegylete június 2. és 3. napjain tartotta kézimunka-vásárát a Kossuth uccai elemi iskola tantermeiben. A jótékony célú kézimunka-vásár megnyitása 2-án d. u. 5 órakor történt, nagy érdeklődés mellett. A CX. zsoltár eléneklése után Madar Zoltán s.-lelkész mondott imádságot, majd Baja Mihály, a paróchiális-kör lelkésze, tartott gondolatokban gazdag megnyitó beszédet. A vásár oly szép eredménnyel folyt, hogy a kézimunkák jórésze már szombat d. u. elfogyott. Vasárnap egész nap folyt a vásár, d. u. 5 órakor pedig a Nőegylet tagjai műsoros délutánt tartottak. Az ügy erkölcsiékben, mint anyagiakban jól sikerült kézimunka-vásár első munkája volt az ifjú Nőegyletnek s ez a munka, a szép eredmény után, méltán érdemli meg a dicséretet. Elismerés illeti a Nőegylet minden egyes munkás tagját, akik a szegénygondozás nagy missziójába így kívántak bekapcsolódni, — különösképpen pedig Baja Mihály lelkész, elnököt és Madar Zoltán segédlelkész, titkárt, akik nemcsak a tagok összehozásán fáradoztak, hanem gondoskodtak hétről-hétre a tagok lelki táplálékáról, az élet kenyeréről — az Igéről.

Húszéves találkozó. A debreceni református kollégium tanítóképzőjének 1908. évben végzett növendékei húszéves találkozójukat június hó 29-én tartják Debrecenben.

Az alsóborsodi tanítók miskolci járási köre évi közgyűlését május 30-án tartotta Szirmán.

A nádasladányi nők vallásfelekezeti különbség nélkül szép, nehéz, fehér selyemzástól szereztek be a levante-egyesület részére. A zászló felavatása a református templomban ment végbe.

Lorántffy Zsuzsanna Egyesület alakult a keszthelyi és tapolcai egyházakban.

A hattonyai gyülekezet Vörös Lajos makói segédlelkészt hívta meg pásztorául.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a laptulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől
1561—1928. szám.

Körlevél.

Nagytisztelendő Esperes úr!

Az 1925. évi 8000. vkm. számú rendelet szerint a családi pótlékban részesülő lelkészek tartoznak családi pótlék igényük fennállását félelvénként, éspedig minden év június és december havában az idézett rendeletben előírt helyhatósági bizonyítvánnyal igazolni. Ennek a kötelezettségnek sok lelkész felü-

KUN JÓZSEF késműves és műköszörűs Debrecen, Széchenyi-utca 1. sz.

letességből, vagy nemtörődömségből egyáltalában nem, vagy csak nagy késedelemmel, hónapok múltán akkor tesz eleget, amikor családi pótlékát az előirt igazolás elmulasztása miatt már hónapokon keresztül nem kapta.

Mivel a lelkészeknek ez a mulasztása sok felesleges, illetve elkerülhető munkatöbbletet okoz azoknak a hatóságoknak, amelyek ezzel az ügygel foglalkoznak, felkérem Esperes urat, méltóztassék az érdekelteket ezuttal folyó évi június havában, azontúl pedig minden egyes igazolási időszakban (június és december hónapokban) külön-külön névszerint figyelmeztetni, hogy :

a) az 1925. évi 8000. vkm. számú köriratban meghatározott igazolási kötelezettségnek kellő időben feltétlenül tegyenek eleget ;

b) az igazolás elmulasztása esetén visszatartott családi pótlékuknak soronkívüli kiutalványozását sem egyházi, sem világi hatóságoknál ne sürgessék, mivel a június havi igazolás elmulasztása miatt visszatartott családi pótlék — utólagos igazolás esetén is — csak ugyanazon év december hó 1-ére, a december havi igazolás elmulasztása miatt visszatartott családi pótlék pedig — utólagos igazolás esetén is —, csak a következő évi június hó 1-ére fog kiutalványoztatni.

Végül arra is kérem figyelmeztetni az érdekelteket, hogy a helyhatósági bizonyítványok szövegének kiállításánál ügyeljenek arra, hogy a szöveg megfeleljen az 1925. évi 8000. vkm. számú körrendeletben meghatározott feltételeknek, mert a hiányos vagy az igazolandó körülményeknek csak egy részét tartalmazó bizonyítványok igazolás céljaira nem fogadtatnak el.

Debrecen, 1928 június 5.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Tudomására hozom az érdekelteknek, hogy egyházkerületünk 448—1927. kgy. sz. határozata értelmében összehívott statisztikai értekezlet a folyó évi június hó 4-én tartott ülésén a *népiskolai statisztika* mikénti kitöltését illetőleg a következő *egységes eljárásban* állapodott meg :

1. Az egyházak számának megállapításánál (összesítő kimutatás) a társ-, leány-, fiók- és általában mindazon kisebb egyházak is figyelembe veendőek, amelyekben legalább 30 tanköteles van, vagy ezidőszert is református felekezeti iskolát tartanak fenn.

2. A II. főrovat 1a, 1b, 1c (az összesítő íven 2a, 2b, 2c) pontjainál mindaddig megmarad a gyűjtőívek hátsó részén található utasítás, amíg az Egyetemes Konvent másként nem intézkedik. Egyeztetés az előbbi rovattal !

3. A mindennapi iskolák számának megállapítására csak a IV. főrovat adatainak kitöltése után kerülhet rá a sor. Itt ügyeljünk a következőkre : Az iskolaegységek száma annyi, mint ahány teljes 6 osztály kitelik az osztályok számából. Ha mind a hat osztály fiúosztály, akkor az iskola fiúiskola ; ha mind a hat osztály leányosztály : akkor az iskola leányiskola ; ha azonban az iskola némely (pl. I—II.), vagy minden osztályában vegyesen tanítatnak a fiúk és leányok : úgy az iskola vegyesiskolának minősítendő. Lehetnek azonban olyan iskolaegységek is,

amelyeknek nincs meg mind a 6 osztályuk. Párhuzamos osztályok külön iskolának nem minősíthetők. Pl. valahol van I—II. vegyes osztály (1 tanító), négyszer I—II. (4 tanító), egyszer III. (1 tanító), egyszer IV. (1 tanító) és egyszer V—VI. (1 tanító) fiúosztály és ugyanennyi leányosztály ; akkor itt 3 iskola van és pedig 1 vegyes, részben osztott, 1 tanerős, 2 osztályú ; 1 fiú, részben osztott, 7 tanerős, 6 osztályú és 1 ugyanilyen leányiskola, mindenik párhuzamos osztályokkal. Célszerű tehát a kimutatást a IV. 6., 7., 8. rovatoknál kezdeni és úgy haladni visszafelé. Utoljára töltendő ki a II. mindennapi rovat. A felhozott esetben a IV. 6., 7., 8. rovatba írandó 1—1, összesen 3 ; a 4. rovatba 3 ; a 2. rovat 2 tanerős rovatába 1, a 6-nál több tanerősbe 2, összesen 3 ; az 1. rovat 1—2. osztályú rovatába 1, az 1—6. osztályúba pedig 2, összesen 3. A mindennapi rovatba (II. főrovat) szintén 3. Így az egyezés teljesen keresztülvihető.

4. A II. 4. rovatnál a felelet a gyűjtőíven : van, nincs ; az összesítőíven az egyházközségek száma. Az 5. rovatnál csak a külön ecélra szolgáló alapok (alapítványok stb.) veendőek számításba (l. az utasítást !)

5. A III. főrovat 1. sz. utasításából a „tanítói lakás vagy együtt mindkettő” kifejezés figyelmen kívül hagyandó.

6. Az V. 1—2. utasításba bepótlendő : Egyeztetés a II. mindennapi rovattal !

7. A VI. 8. rovatnál a gyűjtőíven a felelet : van, nincs ; az összesítőíven az a szám közlendő, ahány iskolánál van, illetve nincs szervezve az igazgatóság (pedig kellene szervezni).

8. A VII. 2. rovatnál a *más vallású* tanulók figyelmen kívül hagyandók. Ezek számára a 14. rovat szolgál.

9. A VII. 9. rovatba a 3., 7. és 8. rovatok összege vezetendő be (l. az utasítást !)

10. A VII. 18. egyeztetendő a II. mindennapi rovattal !

11. A VII. 29. egyeztetendő a II. ismétlő rovattal !

12. A VIII. rovatnál (1., 2.) nem a *tagok* száma, hanem a működő ifjúsági egyesületek, illetve vasárnapi iskolák száma közlendő. Ahol az egyesület (vasárnapi iskola) vegyes, az külön jelzendő úgy, hogy a szám az elválasztó vonalra írandó (vagy lehet úgy is, hogy a szám után V betűt írunk.).

13. Más egyesület (3.) nem töltendő ki. Ez a rovat felesleges.

14. A tanulók segélyezésénél (IX.) a könyvsegély is figyelembe vehető, de átszámítandó pénzösszegre.

15. A X. főrovat 1. alrovata kitöltésénél nemcsak az egyház pénztárából járó készpénz veendő számításba, hanem a fizetési készítés és személyi pótlék is, úgy, amint a cím mutatja.

16. A X. 2. rovatnál a tanítói lakás a helyi lakbérosztály és fizetési fokozat szemmel tartásával reálisan értékelendő.

17. A X. 3. és 4. rovatnál az értékelés a vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr által megállapított értékegység szerint eszközzendő.

18. A X. 8. rovatnál felveendő az iskolaépületek bérértéke is, tantermenként 250 P-vel számítva.

19. A X. 9. rovatnál a takarítás tantermenként legalább évi 150 P-vel, a fűtés pedig 2 öl keményfa forgalmi árával értékelendő.

20. Az itt nem érintett rovatokra a gyűjtőíveken levő utasítás (Tudnivalók) elegendő felvilágosítással szolgál.

21. *Felterjesztési határidők* : A gyűjtőívek az esperesi hivatalokhoz beadandók július 1-ig ; az egyházmegyei statisztika összeállítandó augusztus 1-ig és a püspöki hivatalhoz augusztus 15-ig terjesztendő fel. Indokolás és összefoglaló jelentés a népiskolák állapotáról melléklendő.

Kelt Debrecen, 1928. évi június hó 5-én.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalatának mérlege 1927. évben.

Vagyon :

	P	f
1. Készpénz	3,192	95
2. Adósok	227,451	85
3. Felszerelés	336,698	68
4. Előlegek	4,426	45
5. Értékpapír	80	—
6. „Méliusz” tartozás	185,118	—
7. Ingatlan	163,107	59
8. Árúkészlet	483,788	14
9. Könyvkötészet	10,265	39
10. Lakás- és irodaberendezés	1	—
11. Fogatberendezés	1	—
12. Városi nagykölcsonn annuitás	45,059	—
13. „” elszámolás	73,686	49
14. Olaj és festék	853	23
15. Fűtési anyagok	1,123	35
16. Széna, szalma, zab	390	37
17. M. kir. Postatakarékpénztár	3,546	76
18. Ingóságközvetítő bizományszámla	301	72
19. Sárospataki főiskola bizománysz.	38,003	24
20. Kiss Tivadar bizományszámla	56,004	01
21. Bethlen könyvker. bizománysz.	114,833	73
	1.747,932	95

Teher :

1. Debrecen város tőkeszámla	106,150	98
2. Egyházkerületi	106,150	98
3. Tartalékalap	127,073	48
4. Hitelezők	199,827	58
5. Debrecen város folyószámla	80	—
6. „” házipénztár	23,989	05
7. Egyházkerületi pénztár	18,537	—
8. Városi svájzi frank kölcsön	29,027	—
9. Egyházkerületi svájzi frank kölcsön	36,000	—
10. Városi nagykölcsonn	869,215	07
11. Takaré- és Hitelintézet	15,349	—
12. Értécsökkenési és felújítási tart.	80,209	93
13. Kétes követelésekre	2,322	88
Nyereség	134,000	—
	1.747,932	95

Debrecen, 1927 december 31.

Dózsa György s. k.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalatának eredmény-számlája 1927. évben.

Veszteség :

1. Állandó személyzet illetményei	50,308	56
2. Személyzet fizetése	23,442	45
3. Kamatok	78,032	97
4. Adók	23,115	69
5. Fűtés, világítás, hajtóerő	8,467	10
6. Vegyes költségek	33,010	59
7. Lótartás	4,206	61
8. Leírások	124,613	57
Nyereség	134,000	—
	479,197	54

Nyereség :

1. Árúszámlán	479,197	54
	479,197	54

Debrecen, 1927 december 31.

Dózsa György s. k.

627—1928. gh.

Az egyházkerületi közgyűlés 151/3—1926. sz. határozatával vett megbízatás alapján közzéteszi.
Debrecen, 1928 június hó 6-án.

Varga Pál,
egyházkerületi számvevő,

Pályázat.

A nyiregyházi református egyház pályázatot hirdet egy tanítói állásra, melyhez hozzá van kötve a kántorság külön tiszteletdíj mellett. Lakás természetben. Tiszteletdíj ezidőszerint évi 200 pengő és stóla. Kántori képesség személyes igazolása szükséges, azonban ú iköltséget meg nem térítünk. Pályázati határidő július 10. Nyiregyházi református lelkészi hivatal.

Postatakarékpénztári csekkszáma 143,916.

SZÁNTÓ JÓZSEF

papi, úri- és egyenruhakészítő szabó-cég
Hódmezővásárhely, Fő-tér (saját ház).

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélsebb ajándék lelkész urak részére a palást.

Lelkész és Tanító urak !

Tekintettel a mai nehéz anyagi viszonyokra,
az eddigi 6 havi hitel helyett

12 havi részletfizetés mellett
készítetek

papi és polgári öltönyöket, palástokat,
női szabóságomban kosztümöket, felöltöket és
mindennemű női ruhákat a legizlésebb kivitelben,
jutányos árak mellett.

TEGDES JÁNOS

női és férfiszabó Debrecen, Péterfia-u. 56 sz.

Schuller Sámuel

szobafestő, mázó és tapétázó mester
Debrecen, Simonffy u. 25. Telefon 806.

Templomfestést vállal.

Költségvetés díjtalan.

Szép és jó munkáért ezüst éremmel kitüntetve.

A szakértő biztonságával vásárolhat mindenki

Kardos László

vászon-, fehérneműek és kelengye üzletében
Debrecen, Kossuth-u. 9. Alapítva 1831. évben

Legnagyobb vászonüzlet !

Jó minőség! Szabott árak! Nagy választék!

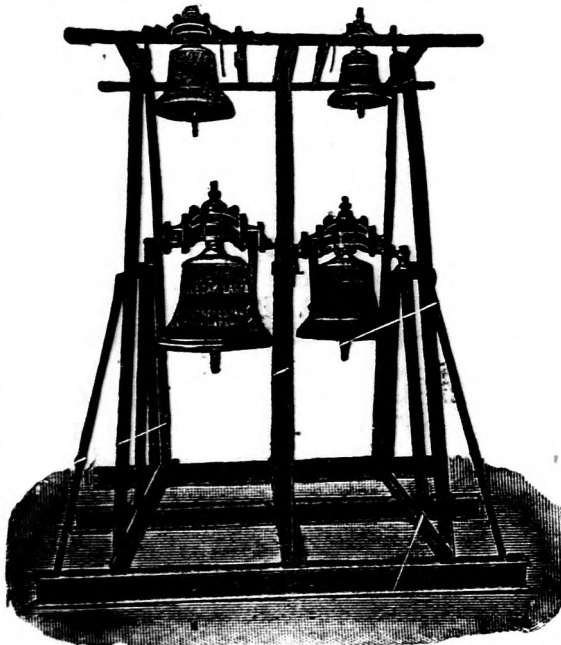

Debreczeni István
órasmester
Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára.

Az 1926. évi debreceni Iparkiállításán díszoklevéllel, a budapesti és székesfehérvári orsz. kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ
harang-órcőntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.
(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓR-
HÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913-53.

Az 1930. évi párisi világ, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton a m. kir. kormány által díszoklevéllel, az 1927. évi budapesti, székesfehérvári és szentesi kiállításokon a nagy aranyéremmel kitüntetve. — Számos egyházi elismerőlevél.

SESZTINA LAJOS
vasnagykereskedése
Debrecen.
Alapította 1819-ben Sesztina János.

*
Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15-48.

„Méliusz”

könyv-, zenemű-, papír- és írószerkereskedés
DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 26.
Telefon: 2-70.

**Vizsgai jutalomkönyvek és ifjúsági
könyvtáraknak alkalmas ifjúsági iratok
és egyéb ajándékkönyvek!**

Mélyen tisztelt Igazgató,

Mély tisztelettel jelentjük be, hogy a közelgő vizsgák jó előmenetelű tanulói részére egy olyan VIZSGAI JUTALOMKÖNYV készletet hozattunk le, melynek birtokában képesek vagyunk a legnagyobb kereslet kielégítésére.

Ezen jutalomkönyvekből különösen ajánljuk saját kiadásunkban megjelent és a legizlésesebb IFJÚSÁGI IRATAINKAT, ill. MESEKÖNYVEINKET.

- Gyökössy Endre:** Debreceni mesekönyv, kemény kötés 2— P
Dr. Halmi János: Csevegő virágok, karton kötés 2— „
Tóth János: Tiszteletes bácsi meséskönyve, kemény kötés 2— „
Tóth János: Apróságok nagymeseország-ból, kemény kötés 2— „
Móricz Pál: Hortobágyi legendák . . . 5— „

VIZSGAI JUTALOMKÖNYV.

Szerkesztette **Uray Sándor** debreceni ref. lelkész.

Két kötet (különböző tartalommal).

Igen tetszetős, tarka kötés, piros vászon sarokkal.
Példányonként ára 2 pengő.

Ez a kétféle VIZSGAI JUTALOMKÖNYV élénken megragadja a gyermeki lelket. Targya, előadási modora, közvetlen utat talál az ifjúság szívéhez s nemes tartalommal tölti be azt. Vallásos és hazafias, több helyen irredenta irányáért máris nagy keresletnek örvend. Szerkesztő neve s eddigi irodalmi működése kezesség arra, hogy bizvást odaadjuk e nagyértékű köteteket növendékeink kezébe. Az első kötet kisebb, a második kötet inkább nagyobb növendékeknek van szánva.

Miniszterileg jóváhagyott, illetve vizsgai jutalomkönyvekül elrendelt kiadványokból, valamint tanítói és ifjúsági könyvtárak részére megfelelő bel- és külföldön megjelent pedagógiai munkából nagy raktár.

Midőn szolgálataink felajánlásánál a legjobb tudásunkat és előzékenységünket ígérjük, említést teszünk arra vonatkozólag is, hogy a közeljövőben szétküldésre kerülő jegyzékünket szíves áttekintésre meltatni szíveskedjék és az abból megfelelőeknek bizonyuló kiadványunkat vállalatunktól megrendelni méltóztassék.